

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7CoCsp/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1120205183
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1120205183.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členiek senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom B. C. D. XXX, E. C. D., zastúpeného: Mgr. Peter Miklóssy, advokát, so sídlom Hlavná 1221, Vráble proti žalovanému: POHOTOVOST' s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25, Bratislava o zaplatenie 3 903,95 eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava I zo dňa 19.1.2023, č.k. 15Csp/7/2020-168, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.

Žalobcovi sa proti žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 3 903,95 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 3 903,95 eur od 11.11.2019 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 456 veta prvá, § 458 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 35, § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“) a § 159 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) a vecne tým, že v prejednávanej veci neboli medzi stranami sporné skutočnosti, a to existencia zmluvného vzťahu na základe zmluvy o úvere č. 40100842 uzatvorenej medzi žalovaným v postavení veriteľa a žalobcom v postavení dlžníka dňa 28.1.2013 doplnenej rozhodcovskou zmluvou a dohodou o plnení splátkach, výška žalobcom v prospech žalovaného uhradených finančných prostriedkov v sume 6 285,43 eur, z ktorej žalovaný vrátil žalobcovi preplatok v sume 907,89 eur, ďalej vydanie rozhodcovského rozsudku dňa 12.11.2014, právoplatného dňa 15.12.2014 a jeho následné zrušenie rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 27.4.2018, sp. zn. 8C/90/2014, právoplatným dňa 24.9.2019. Spornou bola otázka existencie bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného v intenciách platnej právnej úpravy a vo vzťahu k žalovaným včas vznesenej námietke premlčania aj okamih plynutia subjektívnej premlčacej doby, ktorú žalovaný odvodzoval od okamihu úhrady úverových splátok a žalobca od okamihu zrušenia rozhodcovského rozsudku. Prvoinštančný súd uviedol, že z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, ako aj predloženého prehľadu splátok a úhrad vyplynulo, že ku dňu podania návrhu na začatie rozhodcovského konania (17.10.2014) žalobca na základe zmluvy o úvere uhradil sumu 600 eur, ktorá bola veriteľom započítaná postupne na jednotlivé nároky z nej vyplývajúce. Rovnako bolo nesporné, že žalobca dlh z posudzovanej úverovej zmluvy priznaný rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 15.12.2014 a

vykonateľnosť dňa 18.12.2014, uhradil aj po doručení žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku Okresnému súdu Nitra dňa 9.12.2014 a po odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodcovského rozsudku uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 3.2.2015, č.k. 8C/90/2014-15, právoplatným dňa 2.3.2015. V konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku žalobca mal predložiť dôkaz, a to oznámenie o splatení úveru, podľa ktorého dlh zo zmluvy o úvere mal byť v celej výške uhradený dňa 17.6.2016, čo korešponduje s prehľadom splátok a úhrad. Z uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca dlh splácal na základe právoplatného rozhodcovského rozsudku a v celosti ho splatil ešte pred ukončením súdneho prieskumu v konaní vednom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 8C/90/2014, keď rozsudok, ktorým došlo k zrušeniu právoplatného rozhodcovského rozsudku bol vyhlásený dňa 27.4.2018. Súd prvej inštancie na základe takto ustáleného skutkového stavu dospel k záveru, že subjektívna premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia v skutkovej podstate plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol, nemohla začať podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka plynúť skôr ako týmto okamihom, nakoľko do toho času bolo právnym titulom plnenej povinnosti právoplatné a pre strany v tom čase záväzné rozhodnutie rozhodcovského súdu, ktorý dojednanú úverovú zmluvu považoval za súladnú s právnym režimom na ochranu spotrebiteľa. Uvedené vyvodil aj vo vzťahu k objektívnej premlčacej lehote, ktorá vzhľadom na individuálne okolnosti prípadu spočívajúce v judikovaní pohľadávky nemohla začať plynúť pred zrušením rozhodcovského rozsudku. Nakoľko žaloba v danej veci bola súdu doručená dňa 27.2.2020, t. j. počas plynutia tak subjektívnej ako aj objektívnej premlčacej lehoty, žalovaný nárok súd prvej inštancie nevyhodnotil ako premlčaný. Vo vzťahu k plynutiu objektívnej premlčacej lehoty dal zároveň do pozornosti aktuálnu rozhodovaciu prax vychádzajúcu z judikatúry Súdneho dvora EÚ vo veciach ochrany spotrebiteľa, v zmysle ktorej je na vec potrebné bez ďalšieho (t. j. bez potreby preukazovania úmyslu bezdôvodne obohateného) aplikovať desaťročnú premlčaciu lehotu (napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 22.4.2021 vo veci LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o. C-485/19, rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo/268/2021, uznesenie NS SR zo dňa 28.9.2021, sp. zn. 5Cdo/29/2021,), ktorá v danom prípade rovnako neuplynula. Súd prvej inštancie poukázal na to, že bezdôvodné obohatenie uplatnené na základe sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti predstavuje špecifický prípad bezdôvodného obohatenia, ktorého základ je daný porušením zákona v priebehu kontraktnej fázy, pričom toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej. Pre posúdenie subjektívnej premlčacej lehoty je v zmysle záverov Najvyššieho súdu SR vyslovených v uznesení zo dňa 28.9.2021, sp. zn. 5Cdo/29/2021 nevyhnutné ustáliť, ktorá skutková okolnosť je rozhodujúca pre posúdenie nadobudnutia vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia, a to vždy v kontexte skutkových okolností každého jednotlivého prípadu (obdobne tiež nález ÚS SR zo dňa 9.6.2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020). Subjektívna vedomosť sa neodvíja od znalosti práva, ale od skutkových okolností, vyhodnotenie ktorých zakladá bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, ako osobitných okolností vzniku bezdôvodného obohatenia. Prvoinštančný súd vyvodil, že v kontexte uvedeného je potrebné vychádzať aj v danom prípade zo skutočnej, nie predpokladanej vedomosti oprávneného o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, a kto sa na jeho úkor obohatil, t. j. kedy si žalobca skutočne musel byť vedomý, že bez existujúceho právneho dôvodu previedol plnenie na účet žalovaného. V danom prípade prvoinštančný súd vzal na zreteľ skutočnosť, že rozhodcovský súd posúdil zmluvu o úvere a akcesorické dohody za platne dojednané a zakladajúce legitímny nárok žalovaného, v dôsledku čoho bola povinnosť žalobcovi zaplatiť žalovanému okrem istiny predstavujúcej výšku požičaných peňazí aj iné nároky vrátane odvodeného príslušenstva pohľadávky (t. j. žalované úroky z úveru, zmluvnú pokutu, náklady mediačného a rozhodcovského konania) uložená právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu, ktorým bol žalobca viazaný. O existencii bezdôvodného obohatenia sa tak nemohol dozvedieť skôr, ako došlo k zrušeniu rozhodcovského rozsudku, kedy sa žalobcovi definitívne priznala spotrebiteľská právna ochrana a odstránil sa spor o tom, či je spotrebiteľská zmluva sankcionovateľná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou, resp. či sú zmluvné dojednania, od ktorých žalovaný odvodzoval svoj nárok, platné. Bez dôvodného využitia osobitného právneho prostriedku v podobe žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku žalovaný nemohol zvrátiť dôsledky záväznosti tohto súdneho rozhodnutia, a preto vydanie rozsudku Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 8C/90/2014 považoval súd prvej inštancie za ten rozhodujúci skutkový okamih, od ktorého žalobca nadobudol vedomosť o skutočnostiach, ktoré mohli byť dôvodom pre podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia, t. j. od ktorého začala plynúť subjektívna premlčacia lehota. Súd prvej inštancie zdôraznil, že k zrušeniu rozhodcovského rozsudku došlo nielen pre nedostatok právomoci rozhodcovského súdu vyvodený z neplatnosti rozhodcovskej doložky, ale aj pre súdom konštatované porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, a to hneď vo vzťahu k viacerým zmluvným dojednaniam. Okresný súd Nitra posudzujúci súlad úverovej zmluvy so spotrebiteľskou právnou úpravou v rozsudku zo dňa 27.4.2018 okrem iného vyslovil rozpor dojednaného úroku z úveru vo výške 39,15

% ročne z poskytnutej sumy s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, označil ho za neprimeraný až úžernický v porovnaní s obvyklými úrokovými mierami pri spotrebiteľských úveroch so splatnosťou do jedného roka v rovnakom období, ktorá sa pohybovala vo výške 12,92 % ročne. S odkazom na § 53 ods. 5 a § 39 Občianskeho zákonníka dojednanie úroku z úveru vo výške 39,15 % vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku spojenú so sankciou absolútnej neplatičnosti. Za zmätočne a rozporne uvedený považoval súd aj údaj o RPMN a ako nekalú obchodnú praktiku vyhodnotil aj dojednanie Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, a to vzhľadom na zložitost' formulácie, veľkosť písma a s tým spojené navodenie pocitu nedôležitosti tejto súčasti zmluvy. Za v rozpore so spotrebiteľskou právnou úpravou považoval aj uplatnené poplatky- administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere so všetkou administratívou s tým spojenou v sume 576,50 eur, ktoré v rozpore so zákonom neboli jasne, určito a zrozumiteľne špecifikované a sú neprimerane vysoké, ako aj v zmluve neupravenú zmluvnú pokutu v sume 312 eur a trovy mediálneho konania vo výške 249,79 eur. Súd prvej inštancie v tejto veci vychádzal z uvedených záverov rozsudku Okresného súdu Nitra, ktorý nadobudol právoplatnosť a s tým pre strany spojenú subjektívnu záväznosť dňa 24.9.2019, a ktorý medzi stranami záväzne a s konečnou platnosťou posúdil súlad zmluvy o úvere s relevantnou spotrebiteľskou právnou úpravou. Vychádzajúc z týchto záverov konštatoval bezúročnosť a bezpoplatkovosť úverovej zmluvy ako sankcie vyplývajúcej z ich dojednania žalovaným v rozpore so zákonom. Upriamil pozornosť na to, že žalobca si voči žalovanému titulom bezdôvodného obohatenia uplatňoval „len“ nárok predstavujúci rozdiel medzi žalobcom nesporene uhradenými finančnými prostriedkami zo zmluvy o úvere vo výške 5 377,54 eur (celková uhradená suma 6.285,43 eur mínus žalovaným vrátený preplatok vo výške 907,89 eur) a sumou 1 473,59 eur (podľa prehľadu splátok žalovaným uhradenou dňa 25.6.2015 a pripadajúcou minimálne na súčet istiny zodpovedajúcej výške žalovaným poskytnutých finančných prostriedkov v sume 1 000 eur, výšky primeraného úroku z úveru v sume 12,92 % ročne zo sumy 1 000 eur a zákonného úroku z omeškania), t. j. sumu 3 903,95 eur, čo v konečnom dôsledku predstavuje menej ako by žalobcovi vzhľadom na závery vyslovené v rozsudku Okresného súdu Nitra prináležalo. V zmysle zásady ne ultra petitem súd prvej inštancie viazaný žalobným návrhom žalobcovi titulom bezdôvodného obohatenia priznal nárok na vrátenie sumy 3 903,95 eur. V súvislosti s argumentáciou žalovaného súd prvej inštancie uviedol, že neplatičnosť dojednania úroku z úveru, zmluvnej pokuty, poplatkov z úveru bola právoplatne konštatovaná v konaní vedenom pred Okresným súdom Nitra, kde tvorila prejudiciálnu otázku pre posúdenie súladu rozhodcovského rozsudku s právnou úpravou a vyhlásenie zmluvy za neplatnú v situácii, kedy žalobca ako dlžník na jej základe plnil žalovanému, vylučuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keď žalobca má možnosť žalovať na plnenie, čo aj využil. Neuhradením peňažného dlhu v lehote splatnosti sa žalovaný súčasne dostal do omeškania s jeho plnením, preto súd prvej inštancie žalobcovi priznal ako príslušenstvo žalovanej pohľadávky aj požadovaný úrok z omeškania uplatnený v súlade s ust. § 517 ods. 1, 2, § 563 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., t. j. vo výške 5 % ročne zo súdom priznanej sumy 3 903,95 eur od 11.11.2019 do zaplatenia, pričom počiatok omeškania je v súlade s ust. § 563 Občianskeho zákonníka stanovený uplynutím žalobcom v predžalobnej výzve stanovenej lehoty, v ktorej bol žalovaný preukázateľne vyzvaný na dobrovoľné vydanie bezdôvodného obohatenia. O nároku na náhradu trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa zásady úspechu vyjadrenej v ust. § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), keď v konaní plne úspešnému žalobcovi priznal proti neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

3. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p., t.j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že zmluvné strany sa v zmysle bodu 15. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom a táto zmluva sa uzatvára podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka ako nepomenovaná zmluva. Podľa jeho názoru z uvedeného vyplýva, že iný zákon na daný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať, v opačnom prípade by išlo o rozpor so zákonom. Ďalej uviedol, že v prípade postavenia žalovaného treba akceptovať jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu s povinným vstupoval, pričom táto argumentácia je v plnom súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora v oblasti práva na ochranu spotrebiteľa. Pri výklade pojmu spotrebiteľ je potrebné chrániť dobrú vieru druhej strany. Ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať toho, že mala postavenie spotrebiteľa (ESD, C-464/01,

vo veci F. G. proti H. I. AG). Obdobne, pokiaľ spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom (alebo v tomto smere uvedie dodávateľa do omylu), je treba takúto obligáciu charakterizovať ako obchod, a nie spotrebiteľský záväzok, pretože je potrebné chrániť dodávateľovu dobrú vieru, pretože dobrá viera je všeobecným princípom zmluvného práva (Bundesgerichtshof, SRN, 22.12.2004, VIII ZR 91/04). Podľa názoru žalovaného nakoľko nedošlo k naplneniu dôvodov uvedených v § 11 zákona č. 129/2010 Z.z., nemožno zmluvu o úvere považovať za bezúročnú a bez poplatkov. S poukazom na obsah zmluvy, v ktorej je uvedené, že veriteľ je oprávnený poskytnúť dlžníkovi úver v sume 1 000 eur a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 968 eur, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 1 968 eur v 01 splátke po 1 968 eur ak nie je dohodnuté inak do 28.1.2014 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, mal za to, že z uvedeného vyplýva, že nemožno hovoriť o absencii výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Odvolateľ ďalej uviedol, že každá vyššie uvedená splátka je prednostne započítavaná na istinu, až potom na poplatok a úroky, pričom každý klient je o tom informovaný ústne a nikde nie je zvlášť ustanovené prerozdelenie splátky. Navyše veriteľ ako jeden z mála používa takýto spôsob započítavania, a to v prospech dlžníka. Odvolateľ ďalej konštatoval, že podľa § 1a ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 1 ods. 4 pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne. Na účely tohto nariadenia vlády sa obdobným úverom alebo pôžičkou rozumie obdobný produkt, ktorý je svojou povahou najbližší forme poskytnutia peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa predchádzajúcej vety. Podľa § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Pri výpočte odplaty sa vychádza z predpokladu, že spotrebiteľská zmluva zostane platná dohodnutý čas a že dodávateľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a lehôtach dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve. Nariadenie definuje odplatu ako úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytovaní peňažných prostriedkov. Žalovaný bol toho názoru, že úrok nie je odplatom pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale je odplatom, ktorá sa platí pri užívaní alebo v súvislosti s vrátením peňažných prostriedkov, nakoľko v prípade úroku ide o plnenie, ktoré je dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, ale nie je spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov z dôvodu, že je spojené s užívaním a vrátením peňažných prostriedkov a úrok nie je ani vyžadovaný pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale až po poskytnutí peňažných prostriedkov. Podľa jeho názoru je teda zrejmé, že slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Odvolateľ uviedol, že skutočne požadoval za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, keďže je to činnosť, ktorou sa v čase uzatvorenia zmlúv o úvere zaoberal a na ktorú mal oprávnenie, nakoľko mal v predmete podnikania aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, čo medzi stranami sporu sporné nebolo. Táto skutočnosť však podľa jeho názoru nedokazuje úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie. Poukázal na to, že v čase uzatvorenia zmlúv o úvere nemohol mať vedomosť, ani predpokladať to, že o niekoľko rokov neskôr môže byť predmetná zmluva o úvere posúdená ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Namietal, že z predmetnej zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Poukázal na znenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Uviedol, že vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou „neznalosť práva neospravedlňuje“, pričom znalosť práva sa nevyvrátiťne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jeho znalosti ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Konštatoval, že vedomosť o tom, že zmluva o úvere neobsahuje údaje v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, je potrebné viazať k okamihu podpisu zmluvy o úvere s tým, že podpis subjektu predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom a ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa i prejav znalosti obsahu. Podľa názoru odvolateľa neakceptovanie vyššie uvedeného by malo za následok pripustenie porušenia zásady „neznalosť práva neospravedlňuje“ a zároveň pripustiť, že podpis písomnej zmluvy o úvere neznamená znalosť jej obsahu a pripustiť tiež i to, že subjekt vykonávajúci úhradu platby nevie, čo platí. Mal za to, že ohľadne otázky znalosti práva v zásade

nemožno túto znalosť podrobiť skúmaniu z hľadiska skutočnej vedomosti, ale vždy je odpovedaná nevyvrátiteľnou právnou domnienkou, že znalosť práva je u každého daná. S poukazom na rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne (sp. zn. 17Co/372/2015 zo dňa 27.4.2016 ako aj sp. zn. 17Co/315/2017 zo dňa 6.9.2017) uviedol, že pokiaľ sa s uvedeným princípom spojí i vyššie uvedená jednoznačnosť znalosti o obsahu zmluvy o úvere preukázaná jej podpisom a jednoznačnosť znalosti o vlastnom konaní, v tomto prípade o úhrade platby, nemožno prijať iný záver, ako ten, že vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúcom v platbách na úroky a poplatky úveru, ktorý bol bezúročný a bez poplatkov v dôsledku sankcie zakotvenej v právnej úprave spotrebiteľských úverov, vzniká v zásade v okamihu platby dlžníka nad rámec poskytnutej istiny. K úmyselnému bezdôvodnému obohateniu odvolateľ uviedol, že Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje a z toho dôvodu sa pri skúmaní úmyslu konania osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia v trestnom práve. Zavinenie je budované na dvoch zložkách a to vedomostnej a vôľovej a podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy a nepriamy. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmlúv o úvere, ale bolo by nutné, v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzatvorenia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Zároveň poukázal na fakt, že nároky z titulu bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a z toho dôvodu je prístup zohľadňujúci záujem slabšej strany nežiadúci, ale potrebné je zachovávať rovnosť strán. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného vyjadril v podaní zo dňa 14.3.2023, v ktorom uviedol, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a na ich základe následne aj k správne rozhodnutiu vo veci samej, pričom skutkové zistenia, o ktoré súd prvej inštancie oprel svoje rozhodnutie, majú základ v dokazovaní, ktoré bolo vykonané v dostatočnom rozsahu, potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností pre správne posúdenie dôvodnosti žalobou uplatneného nároku. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie vec správne posúdil aj po právnej stránke. Odvolanie podané proti rozsudku súdu prvej inštancie považoval za nedôvodné a neopodstatnené; odvolanie žalovaného neobsahuje takú argumentáciu a také dôvody, ktoré by relevantným spôsobom spochybňovali vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného o jeho dobrej viere, nepovažoval ho za pravdivé, nakoľko žalovaný pri uzatváraní predmetnej zmluvy o úvere vedel, že žalobca nie je podnikateľom a že má postavenie spotrebiteľa. V zmluve o úvere, dohode o plnení v splátkach a rozhodcovskej zmluve sú vyplnené osobné údaje žalobcu ako fyzickej osoby (nepodnikateľa) a rozhodcovská zmluva navyše obsahuje aj predtlačенú časť slúžiacu na vyplnenie údajov dlžníka ako podnikateľa, pričom v prípade žalobcu zostala táto časť nevyplnená; okrem uvedeného žalovaný označil žalobcu ako nepodnikateľa aj v návrhu na začatie rozhodcovského konania. Nesúhlasil s argumentáciou žalovaného o tom, že zo zmluvy o úvere uzavretej medzi sporovými stranami nemala v danom prípade nastať ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, keďže žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, nakoľko k vzniku bezdôvodného obohatenia v danom prípade došlo. Uviedol, že z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Nitra, ktorým bol zrušený rozhodcovský rozsudok vyplýva, že zmluva o úvere uzavretá medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá v rozpore so zákonom a rozhodcovský rozsudok bol v rozpore so zákonom vydaný v časti týkajúcej sa úroku vo výške 39,15 % ročne, ďalších poplatkov za poskytnutie úveru a administratívnych nákladov, zmluvnej pokuty, trov mediačného konania a rozhodcovského konania (všetko uvedené v neplatných Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru obsahujúcich neprijateľné zmluvné podmienky a celkovo vyhodnotených ako nekalá obchodná praktika). Mal za to, že rozhodujúcou skutočnosťou pre konštatovanie vzniku bezdôvodného obohatenia bolo v danom prípade zrušenie rozhodcovského rozsudku (odpadnutie právneho dôvodu), na základe ktorého žalobca plnil žalovanému nad rámec svojho skutočného dlhu z predmetnej zmluvy o úvere. V tomto prípade podľa jeho názoru rozsudok Okresného súdu Nitra zakladá a potvrdzuje vznik bezdôvodného obohatenia v rozsahu prekračujúcom výšku skutočného zo zákonom súladného dlhu žalobcu a žalovaná suma predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného (majetkový prospech získaný na strane žalovaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol zrušením rozhodcovského rozsudku), ktoré bezdôvodné obohatenie je žalovaný povinný žalobcovi v zmysle ustanovenia § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka vydať.

5. Žalovaný v podaní doručenom súdu dňa 12.4.2023 uviedol, že spornú zmluvu o úvere nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch. Mal za

to, že v predmetnom prípade je sporné v súvislosti s predmetnou zmluvou o úvere prisúdiť žalobcovi právny status spotrebiteľa, a teda súdom citované ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa sú neaplikovateľné. Bol toho názoru, že zo zmluvy nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzatvorenej zmluve o úvere, rovnako tak právny dôvod na plnenie z týchto zmlúv o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

6. Žalobca v podaní zo dňa 21.4.2023 zopakoval, že zmluva o úvere uzatvorená medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, je zmluvou uzavretou medzi žalovaným ako podnikateľom v rámci výkonu jeho podnikateľskej činnosti a žalobcom ako spotrebiteľom, pričom žalobca mal pri uzavretí predmetnej zmluvy o úvere postavenie spotrebiteľa, o čom žalovaný pri uzatváraní predmetnej zmluvy o úvere vedel. Vo vzťahu k argumentácii žalovaného o neexistencii žiadnej z foriem bezdôvodného obohatenia uzavrel, že rozsudok Okresného súdu Nitra zakladá a potvrdzuje vznik bezdôvodného obohatenia v rozsahu prekračujúcom výšku skutočného zo zákonom súladného dlhu žalobcu a žalovaná suma predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného (majetkový prospech získaný na strane žalovaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol zrušením rozhodcovského rozsudku), ktoré bezdôvodné obohatenie je žalovaný povinný žalobcovi v zmysle ustanovenia § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka vydať.

7. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je podané dôvodne.

8. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods.2 C.s.p.).

9. K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme dôsledného vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd udáva nasledovné.

10. Podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

11. Podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

12. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

13. Podľa § 35 zákona č. 244/2002 Z.z. doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu. Právoplatný rozhodcovský rozsudok ukladajúci vykonať prejav vôle nahrádza tento prejav vôle.

14. Podľa § 40 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z.z. ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

15. Podľa § 159 ods. 2 O.s.p. účinného v čase vydania rozhodcovského rozsudku výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

16. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak v danej veci vychádzal z výsledku konania o zrušení rozhodcovského rozsudku pred Okresným súdom Nitra, sp.zn. 8C/90/2014. Odvolací súd dáva do pozornosti, že Okresný súd Nitra v rámci konania

o zrušenie rozhodcovského rozsudku vychádzal z posúdenia zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným ako spotrebiteľského vzťahu, t.j. uvedený záver bol východiskom pri posudzovaní konania a rozhodovania rozhodcovského súdu. Vyhodnotenie zmluvného vzťahu ako spotrebiteľského ako aj s tým spojené porušenie práv spotrebiteľa boli dôvodom pre posúdenie rozhodcovskej zmluvy ako neplatne uzavretej. Žalovaný preto nemôže v tomto konaní argumentovať tým, že v danom prípade nejde o spotrebiteľský vzťah, a z toho dôvodu nemožno na neho aplikovať predpisy na ochranu spotrebiteľa. Navyiac, z listinných dôkazov jednoznačne vyplýva, že zmluva o úvere bola uzavretá medzi žalovaným ako právnickou osobou, ktorá pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobcom ako fyzickou osobou, pričom išlo o zmluvu formulárového typu, do obsahu ktorej nemohol žalobca zasahovať. Je potrebné poukázať na ustálený právny názor, v zmysle ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom, pričom na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Okresný súd Nitra v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku preto logicky (a správne) podrobil predmetnú zmluvu o úvere prieskumu z pohľadu ustanovení Občianskeho zákonníka týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Rozsudok vydaný v tomto konaní nadobudol právoplatnosť a s tým pre strany spojenú subjektívnu záväznosť dňa 24.9.2019, pričom neplatnosť dojednania úroku z úveru, zmluvnej pokuty, poplatkov z úveru tvorila prejudiciálnu otázku pre posúdenie súladu rozhodcovského rozsudku s platnou právnou úpravou. Súd prvej inštancie potom správne v tejto prejednávanej veci vychádzal zo záverov rozhodnutia Okresného súdu Nitra a konštatoval bezúročnosť a bezpoplatkovosť úverovej zmluvy ako sankcie za zmluvné ustanovenia dojednané žalovaným v rozpore so zákonom.

17. Pokiaľ ide o premlčanie nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie ohľadom začatia plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby ako aj so záverom ohľadom premlčania nároku z úmyselného bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.9.2021, sp.zn. 5Cdo/29/2021, v ktorom dovolací súd uviedol: „Dovolací súd udáva, že podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanom spore je potom potrebné individualizovať, kedy žalobkyňa nadobudla vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil. V zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, pričom navrhovateľka jednoznačne uviedla, že to, že sa odporca na jej úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedela až po porade so svojím právnym zástupcom. Logickým následkom zistenia takýchto vedomostí bolo udelenie plnej moci právnemu zástupcovi a podanie návrhu na začatie konania. Za preukázaný možno mať začiatok plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej doby od prvej porady navrhovateľky s advokátom. Z hľadiska začiatku plynutia premlčacej doby v danom (konkrétnom) prípade nemožno považovať za dôvodnú všeobecnú okolnosť tvrdenú odporcom, že nakoľko už od r. 2009 sa v masovokomunikačných prostriedkoch často diskutuje téma spotrebiteľských úverov, z tohto dôvodu museli byť navrhovateľke známe skutočnosti ohľadom jej nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia minimálne od roku 2009“. Pokiaľ ide o 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu, odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.2.2022, sp.zn. 7Cdo/268/2021, v rámci ktorého najvyšší súd vyslovil, že: „Vzhľadom na to, že podľa rozsudku Súdneho dvora EU C-485/19 zásada efektivity bráni vnútroštátnej úprave objektívnej trojročnej premlčacej lehote je nevyhnutné na tento typ nárokov subsidiárne uplatňovať 10 ročnú objektívnu premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia (a to bez skúmania zavinenia). Dovolací súd súčasne poukazuje na vecne správny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého vo vzťahu k aplikovaniu 10-ročnej alebo 3-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že 51. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice

Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa“.

18. Pokiaľ žalovaný namietal, že v danom prípade nejde o vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že nenastal ani jeden z predpokladaných dôvodov stanovených v § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odvolací súd odkazuje na nález Ústavného súdu SR z 12. mája 2020, sp. zn. III. ÚS 43/2020, v zmysle ktorého bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľskom úvere, má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej. Zmluvný vzťah je v takomto prípade založený relevantným právnym titulom, na základe ktorého sú zmluvné strany povinné si navzájom plniť (aj keď zo strany spotrebiteľa v obmedzenom rozsahu, nekorešpondujúcom s ustanoveniami zmluvy o úrokoch, poplatkoch).

19. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správne potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. a v konaní úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktorý vydá súdny úradník.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).